

TUOMASMESSUN KÄSIKIRJA 2010

SISÄLLYSLUETTELO

Lue tämä ensin.....	1
Messutiimi.....	2
Kokooja/juontaja.....	3
Liturgi.....	4
Ehtoollisavustajat.....	5
Synnintunnustajat.....	5
Rippi-isä ja -äiti.....	6
Saarnaaja.....	6
Tekstinlukija.....	7
Musiikki.....	7
Esirukousjohtaja.....	8
Rukousalttareiden hoitajat	9
Yhteinen esirukous.....	10
Komeronhoitaja.....	10
Palveluvalvoja.....	11
Tervetuloitovottajat....	11
Pikaripalvelijat.....	11
Kolehdinkerääjät.....	11
Tiskaajat.....	12
Isäntä.....	12
Kalustonhoitaja.....	13
Ehtoollisaineiden täydentäjät	13
Miksaaja.....	14
Emäntä.....	14
Välipalatarjoilu Kryptassa	14
Lastenhoito Kryptassa	14
Teejatkot Kryptassa...	14
KULKUE.....	15
KIRKON POHJAPIIRROS	15

Hyvä Ystävä!

Edessäsi on Tampereen Tuomasmessun käsikirjan seitsemäs, vuoden 2010 alussa päivitetty painos. Messun toteuttaa viitisenkymmentä ihmistä, jotka hoitavat yli kahtakymmentä eri tehtävää sekä lisäksi vielä laulajat ja soittajat. Joukossa on aina useita ensikertalaisia. Olet sydämellisesti tervetullut tähän laajaan ja palkitsevaan yhteistyöhön! Jokainen messu on oma projektinsa. Tehtäviin tullaan vain yhteen messuun kerrallaan. Messujen päätyttyä voi alakerran jatkoilla aina ilmoittautua työhön seuraaviin messuihin.

Tämä käsikirja on eri osavastuunkantajien yhteistyösopimus, jossa kuvaillaan eri tehtävät ja sovitaan kunkin vastuualueet. Käsikirja ei ole tarkoitettu sitovaksi ohjeeksi, josta ei voi poiketa. Tilanteet muuttuvat, ja käytäntöä on sen vuoksi syytä jatkuvasti tarkistaa. Kasvavan kokemuksen myötä jokainen voi itse arvioida tehtävien mielekäästä hoitamistapaa. Mieti siis mikä kussakin tehtävässä on oleellista ja toteuta se luovasti omalla tavallasi! Mutta jos poikkeat tästä käytännöstä, kerro siitä kaikille asianosaisille, että he ovat mukana juonessa.

Kunnioita yhteistyökumppaneitasi; tule ajoissa kirkkoon tehtäväsi mukaisesti!

Tuomasmessun valmisteluprosessi lähtee käyntiin siten, että messuasioiden taustavastuuseen sitoutunut vastuuryhmä valitsee jo hyvin varhaisessa vaiheessa kutakin messua varten kokoojan, joka alkaa etsiä yhteistyökumppaneita ja suunnitella heidän kanssaan messua. Vastuuryhmän toimesta on messuihin järjestetty mm. musiikki ja miksaaja sekä isäntä ja alttaritarvikekomeron hoitaja. Myös välipalatarjoilu messun tehtäviin reilusti ennen messun alkua tulleille sekä teejatkosten tarjoilu järjestetään vastuuryhmän toimesta.

Messuvastuuta halutaan jakaa rohkeasti myös uusille tuomaille. Messutiimin työskentely ei ole kuitenkaan mikään irrallinen yksityinen projekti, vaan osa yhteistä Tuomas-toimintaa, josta viime kädessä on vastuussa Tuomas-kokous. Vastuuryhmässä sovitaan kutakin messua varten kokenut tuki-/yhteyshenkilö, joka välittää tiimille tietoa tarvittavista muistettavista asioista, jotka kokousten myötä päivittyvät, sekä tukee muutenkin messuprosessia kulloinkin tarvittavalla tavalla. Hän varmistaa, että tiimin jäsenillä on käytössä tämä Tuomasmessun käsikirja ja muu messuja varten tuotettu tukimateriaali, tietoa Tuomasnetistä, käsiohjelman tekemisestä ym. Hän auttaa tarvittaessa myös löytämään sopivia ihmisiä eri tehtäviin. Tuomas-luettelossa on paljon henkilöitä, jotka ovat ilmoittaneet olevansa käytettävissä messun tehtävissä. Erityisesti on syytä muistaa hiljan mukaan ilmoittautuneet. Aina kannattaa myös rohkaista etsimään aivan uusia ihmisiä.

Huom. Käsikirjassa mainitut kellonajat tarkoittavat messua, joka alkaa klo 18!

MESSUTIIMI

Tuomasmessun valmistaminen on parhaimmillaan aina yhteistyötä. Kokooja-juontajan ensimmäinen tehtävä on koota messua suunnitteleva messutiimi, johon tulisi kuulua kokoojan lisäksi ainakin liturgi, musiikinjohtaja, esirukousjohtaja, palveluryhmän vetäjä ja saarnaaja sekä tarvittaessa messun tukihenkilö. Kokoojalla on ensisijainen vastuu messun sisällön suunnittelusta ja valmisteluista, mutta messun toteutumiselle on tärkeää koko messutiimin yhteistyö.

Tampereella Tuomasmessun kulkua on toteutettu melko vapaasti. Varsinkin messun alkuosan toivoisi olevan lämminhenkinen ja tuomaita puhutteleva. Messutiimi voi luoda messuun omaa erityisilmettä ja järjestystä sekä tavallisuudesta poikkeavia yksityiskohtia vahvistamaan kunkin messun sanomaa.

Messutiimi valitsee messun tekstit mielellään kyseisen pyhäpäivän teksteistä ja työstää messun teemaa. Suositeltavaa on, että messussa luettaisiin ainakin kolme tekstiä: päivän psalmi, vanhan testamentin teksti tai epistola ja evankeliumi. Messun laulut valitaan pääosin joko violetista Tuomaslauluja tai vihreästä Messulauluja kirjasta. Käsiohjelmaan voi lisäksi laittaa 1-3 laulua käytettävän laulukirjan ulkopuolelta.

MESSUSTA TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen on tärkeää, jotta messu tavoittaa uusia ja myös vanhoja kävijöitä. Tiedottamisessa käytetään sekä "perinteistä" mediaa (lehdet, radio, esitteet) että uutta mediaa kuten sähköpostia ja internetiä. Tavoitteena on että kaikki kohderyhmät saavat Tuomasmessusta asiallista ja ajantasaista tietoa.

Messun teemasta tiimi muodostaa **2-3 sanan mittaisen otsikon**, jota käytetään messuilmoituksissa Tamperelaisessa ja Aamulehdessä. Leena Waismaa (leena.waismaa(at)evl.fi) hoitaa em. ilmoitukset ja lisäksi ilmoituksen Kirkkosanomiiin. Tätä varten Leenalle pitää ilmoittaa messun **otsikko ja parin rivin kuvaus messusta** ennen messua edeltävän Kirkkosanomien ilmoitusten jättöpäivää. Lisäksi jokaisesta messusta laitetaan sovitun henkilön toimesta ilmoitus Aamulehden menot-palstalle.

Tuomasmessun kotisivuille tulee viikkoa tai kahta ennen messua ytimekäs ennakkojuttu messusta. Tätä varten Vesa Keinonen (vkeinonen(at)kolumbus.fi) **haastattelee messun kokoojaa**. Vesa ottaa ennen messua yhteyttä kokoojaan joko puhelimitse tai sähköpostilla. Tiimi voi yhdessäkin miettiä, mitä asioita messusta halutaan erityisesti tuoda esille kutsuttaessa ihmisiä messuun. Vesa hoitaa myös muutamalla lauseella tiedot messuista Aija Laurilalle, joka toimittaa ne Radio Moreenin kirkkokahvien ilmoituksiin.

Jokaisesta Tuomasmessusta tehdään kotisivuille myös **jälkijuttu** terveisinä messusta. Vesa Keinonelle voi jo ennen messua vinkata messuun tulevista kiinnostavista haastateltavista ym. uutisarvoisista asioista. Jälkijuttu pyritään saamaan nettiin kahden päivän kuluessa messusta.

Tuomasmessun **esitteitä** on saatavilla seurakuntien talon Tuomas-kaapissa ja Aleksanterin kirkossa. Niitä saa vapaasti jakaa. Tiedottaminen eri muodoissaan on tärkeää, jotta yhä useampi ihminen pääsisi osalliseksi messusta, johon olemme paljon panostaneet. Käytä siis myös kaikki omat kanavasi messusta kertomiseen!

MESSUKOKOUKSET

Messutiimin suunnittelukokousten lisäksi on koettu hyväksi kutsua messuviikolla mahdollisimman monia messun toteuttajia **yhteiseen messukokoukseen**. Mukaan kutsutaan kaikki messun tehtäviin tulevat. Näin mahdollisimman monelle tulee tuntuma yhdessä toteutettavasta messusta ja sen eri vastuuohjelmista. Messun yksityiskohtien tarkistamisen rinnalla on tärkeää rohkaista jokaista tehtävässään ja luoda yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tässä niin kuin muussakin valmistelussa "hyvin rukoiltu on puoliksi tehty".

Yhteinen messukokous on hyvä pitää Aleksanterin kirkossa. Muita kokouksia voi pitää kirkon alakerrassa tai seurakuntien talossa. Emmauksessa ja Jopessa on Tuomasmessun laulukirjoja ja muuta materiaalia, joten niitä kannattaa suosia kokouspaikkoina. Joppe on varattu Tuomasmessulle maanantaisin klo 15-20. Omalle tiimillesi voit varata sen tänä aikana Jonna Mäkiseltä (050 524 2174 / jonnamakine(at)kolumbus.fi). Muut kokousvaraukset seurakuntien taloon tai kirkkoon voit tehdä Leena Waismaalta (03 2190 279 / leena.waismaa(at)evl.fi).

Tee varaukset mahdollisimman ajoissa, viimeistään viikkoa ennen kokousta. Messupäivänä kirkko on varattu valmiiksi messua ja sen valmistelua varten klo 14-21:30.

Tuomas-kokous on yleensä messun jälkeisenä maanantaina klo 17 seurakuntien talon Emmaus-huoneessa. Siellä voi antaa ja saada palautetta messusta. Rukkaseen voi kutsua kaikkia messun valmistelussa mukana olleita. Toivottavaa on, että mahdollisimman moni messutiimistä pääsisi paikalle.

KOLEHTIKOHDE

Messutiimi valitsee kolehtikohteen. Hyvä kolehtikohde on konkreettinen, ajankohtainen ja koskettava. Sen tulee olla kristillisen työn kannalta perusteltu ja riittävän rajattu, jotta lahjoittaja tietää mihin hän lahjansa antaa. Kolehtikohteen esittely on selkeä ja lyhyt vetoamus. Kolehdin välittäjänä kohteeseen tulee olla seurakunta tai jokin luotettava järjestö. Jos kolehtia ei välitetä kirkon virallisten kanavien kautta, kohteesta neuvotellaan Timo Takalan kanssa. Tarkempaa tietoa kolehtikriteereistä on Tuomas-netissä.

Vahtimestari tarvitsee messussa **kolehdin tarkan kohteen ja tilinumeron**, joka suljetaan rahojen kanssa pankkipusseihin.

TUOMASNETTI eli FOORUMI

Foorumilla (www.tuomasmessu.net/foorumi) on jokaiselle messulle oma osasto, johon merkitään kokoukset, tekijät, tekstejä, lauluja ym. messun sisällöstä. Tätä varten tiimistä pitää valita kirjaaja, joka ilmoitetaan Pirjo Kostiaiselle ([pirjo.k.kostiainen\(at\)kolumbus.fi](mailto:pirjo.k.kostiainen(at)kolumbus.fi)) ja joka hoitaa tietojen kirjaamisen. Foorumilta löytyy myös käsikirjasto, jossa on hyödyllisiä ohjeita ja pohjia mm. messumonisteeseen ja käsiohjelmaan. Rukkasen terveisissä on ajankohtaista tietoa ja keskustelu osiossa jokainen voi tuoda ajatuksena ja ideansa julki.

Jos et vielä ole Tuomasnetin jäsen, voit lähettää sähköpostiosoitteesi Pirjo Kostiaiselle, niin saat kutsun rekisteröityä.

KÄSIOHJELMA

Tiimi sopii keskenään kuka tekee messun käsiohjelman. Tekijäksi kannattaa valita henkilö, jolle sekä messu että tietokonetekeminen on tuttua. Tuomasnetissä on valmiita käsiohjelmien pohjia.

Seurakunnilla ei ole enää monistuspalvelua, vaan sen hoitaa Juvenes Print. Yksinkertaisimmin sieltä voi tehdä tilauksen vanhaan tapaan paperille tulostetulla mallilla. Aikaa on syytä varata useita päiviä. Tilauksen tekemisestä ja kuljetuskäytännöstä ota yhteyttä Pirkko Tuomisto ([pirkko.tuomisto\(at\)kolumbus.fi](mailto:pirkko.tuomisto(at)kolumbus.fi) tai 050-4689212) tai Pirjo Kostiaisen ([pirjo.k.kostiainen\(at\)kolumbus.fi](mailto:pirjo.k.kostiainen(at)kolumbus.fi) tai 0400-734054).

KOKOOJA / JUONTAJA

Tuomas-toiminnan vastuunkantajat etsivät hyvissä ajoin kutakin messua varten kokoojan ja tukevat häntä messun kokoamisessa. Organisoimista ja käytännön pikku asioita kokoojalla on paljon, mutta tärkeintä on ymmärtää tehtävän luonne. Tehtävä on hengellinen. Jumala ja yhteisö on Sinut siihen kutsunut. Tehtävä on yhteinen. Johdat yhteistyötä, mutta myös sinua autetaan ja sinun puolestasi rukoillaan. Tehtävä on persoonallinen. Saat ottaa lahjasi ja ideasi käyttöön. Saat myös erehtyä, olla osaamaton, väsyäkin, mutta kerro siitä toisille, jotta asiat tulevat hoidetuiksi. Kokooja luo yhteyttä ja innostusta. Rukouksen ohella tärkeää on jakaa tietoa ja huolehtia siitä, että jokainen tiimin jäsen saa ohjeet oman ryhmänsä tehtävistä.

Ennen messun alkua:

- * Kokooja tulee kirkkoon viimeistään klo 16.
- * Hän tarkistaa, että päävastuuhenkilöt ovat paikalla ja valmistelut käynnissä.
- * Luo yhteishenkeä ja auttaa eri tehtävissä olevia mahdollisten ongelmien ratkaisuisissa.
- * Kokeilee lukupulpetin mikrofonian ja huolehtii isännän kanssa, että muutkin siihen puhuvat tulevat sitä kokeilemaan. Mikrofonin on tärkeää puhua hitaasti ja huolellisesti artikuloiden.
- * Kutsuu kappelissa klo 17.30 alkavaan rukoushetkeen kaikkia, joille se on tehtävien puolesta mahdollista. Ellei muuta ole sovittu, kokooja aloittaa rukoushetken rohkaisevalla puheenvuorolla ja rukouksella ja antaa sen jälkeen muille mahdollisuuden rukoilla. Liturgi päättää rukouksen.
- * Jos alkujuonto on ennen alkulaulua, juontaja ei osallistu kulkueeseen, vaan siirtyy rukoushetken jälkeen suoraan kirkkosaliin.

Messussa:

- * Musiikkiryhmä aloittaa kirkkosalissa klo 17.45 ja juontaja aloittaa klo 18.00.
- * Alkujuonto on messuun virittävä persoonallinen tervetuloitus. Mahdolliset tiedotukset ja vastuunkantajien nimet voi mieluummin tuoda esiin käsiohjelmassa.
- * Tarvittaessa voi selvittää Tuomasmessun kulkuun liittyviä erityispiirteitä: hiljaisuustaukoja, liikkumisia, hymnejä, ristinmerkkejä, rauhantoivotuksia ja ehtoolliskäytäntöä.
- * Tuomas-messun luonnetta erilaisia ihmisiä yhteen kokoavana ehtoollisjuhlan kannattaa korostaa. Tuomasmessussa ei aseteta rajoja eikä vaatimuksia itse kunkin hengellisyydelle tai mukana olemiselle.
- * Kokooja seuraa, että messu etenee suunnitelmien mukaan - tai tilanteen vaatimalla tavalla.
- * Juontajakin voi lukea päivän psalmin, jos niin on liturgin kanssa sovittu.
- * Mahdollisen loppujuonnon paikka on sovittu liturgin kanssa. Kumpi ensin: loppujuonto vai messun liturgiaan kuuluva lähettäminen?

LITURGI

Liturgi on jumalanpalveluksen johtaja. Tehtävästä suoriutuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä muun messutiimin kanssa (kokooja, musiikinjohtaja, isäntä, esirukousjohtaja, palveluryhmän vetäjä). Seuraavat näkökohdat on tarkoitettu Sinulle avuksi monien yksityiskohtien yhteensovittamiseksi ja turhien ongelmien karsimiseksi.

Liturgin tehtäviin kuuluu ennakkopalaveriin osallistuminen muun messutiimin kanssa.

Kokemus on osoittanut, että suunnittelutyöhön varatut kokoontumiset jo hyvissä ajoin ennen messupäivää virittävät ajatukset yhteiseen rukoukseen, hiljentymiseen ja hengelliseen rakentumiseen. Kun keskeisille vastuuhenkilöille alkaa kirkastua näiden elementtien merkitys, se välittyy myös messun osallistujille. Varaa siis riittävästi aikaa messun valmisteluvaiheelle!

Liturgi kantaa luonnollisesti päävastuun messun liturgiasta, mutta sitä valmistellaan yhdessä kokoojan, musiikinjohtajan ja koko messutiimin kanssa. Messulauluja -kirjan lopussa tai Tuomas-netissä olevat mallit eivät ole sitovia, vaan voit soveltaa siellä annettuja vaihtoehtoja haluamallasi tavalla. Tärkeintä on, että sinä, kokooja ja musiikinjohtaja tiedätte, miten messu etenee ja välitätte tiedon muille vastuuhenkilöille. Miksaajan informointi on erityisen tärkeää. Tämän takia tarvitaan erityinen **toimittajien messumoniste.**

LITURGIN VASTUULLA OLEVAT TEHTÄVÄT: (ellei toisin sovita)

* **Toimittajien messumonisteen laatiminen**

Liturgi laatii yksityiskohtaisen toimittajien monisteen messun kulusta. Messumonisteen laatimisen avuksi on Tuomas-netistä tai messun yhteyshenkilöltä saatavissa erilaisia messun perusrunkoja ja rukouksia. Tuomas-messun eri osiin sopivaa rukousmateriaalia löytyy Kirkkokäsikirjan Jumalanpalvelusten kirjan lisäksi mm. LabOra- ohjelmasta. Toimittajien messumonisteen tarvitsevat liturgin lisäksi ainakin musiikinjohtaja, isäntä, miksaaja, kokooja ja esirukousjohtaja sekä mielellään myös tekstinlukija ja ehtoollisavustajat. Messumoniste tulee toimittaa musiikinjohtajalle ennen viimeistä messukokousta.

* **Ehtoollisavustaja-pappien kutsuminen**

Jokaisessa messussa ehtoollista jakaa 6 paria. Jakajista toinen on maallikko. Liturgin lisäksi ehtoollista jakamaan tarvitaan siis 5 pappia. Maallikkoavustajista 3 on naisia ja 3 miehiä, joten myös pappien toivotaan jakaantuvan niin, että jokaisessa parissa on mies ja nainen. Keväällä 2009 kokeilemme pappien kutsumista keskitetysti koko kevätkauden messuihin. Jonna Mäkinen ilmoittaa liturgille ja kokoojalle tällä kyselyllä messuun saadut avustajat. Loput jää liturgin tai kokoojan pyydettäväksi sen mukaan kuin asiasta sovitte. **Kutsu ehtoollisavustajat kirkkoon siten, että he ovat pääalttarilla albaan pukeutuneina klo 17, jolloin käynte yhdessä läpi heidän tehtävänsä. Pyydä pappiavustajia tuomaan oma alba ja stola!**

Maallikkoavustajina voidaan käyttää vain Tuomas-yhteisön ehdottamia

Pyynikin kirkkoherralta luvan saaneita henkilöitä. Lupa on kerralla noin 40-50 maallikolla. Se haetaan vuosittain ja koskee vain Tuomasmessua Aleksanterin kirkossa. Pirjo Kostiainen ilmoittaa liturgille ja kokoojalle messuun tulevat maallikkoavustajat. Tällä tavalla listalta tulee kutsutuksi tasa-puolisesti kaikkia luvan saaneita.

* **Ehtoollisavustajien ja rukouspalvelijoiden ohjaaminen**

Kysy ehtoollisavustajilta jo etukäteen heidän mahdollisuutensa osallistua sielunhoitoon alttarilla ja selvitä heille ehtoollisenjakoparit ja -jakopaikat (tämän käsikirjan takana on avuksi kirkon pohjapiirros). Voit esim. sähköpostilla lähettää ennen viimeistä messukokousta pappi- ja maallikkoavustajille viestin, jossa on selvitetty kunkin avustajan tehtävät (esim. ehtoollisen jakoparit ja -paikat) sekä aika, jolloin heidän toivotaan saapuvan paikalle messupäivänä. Näin papit ja maallikot voivat jo ennalta orientoitua tuleviin tehtäviinsä huolella.

* **Klo 17 tehtävien läpikäyminen pääalttarilla ehtoollisavustajien kanssa**

Käy läpi tehtävät synnintunnustuksen ja rukousjakson aikana (sielunhoito ja öljyllä voitelu), siirtymiset ja tehtävät liturgiassa, ehtoollisen asettamisessa ja jakopaikoilla. Huomioi, että avustajien joukossa saattaa olla ensikertalaisia, ehkä myös Tuomasmessun käytäntöjä tuntemattomia pappeja. Muista ohjeistaa alkoholittoman viinin sekä pyydettyä gluteenittoman leivän antaminen orkesterin puoleisella sivukäytävällä. Selvitä jakajille yhdessä isännän kanssa myös ehtoollisaineiden täydennyskäytäntö, sekä ehtoolliskäytännön yksityiskohtia esim. lapsien ja muihin kirkkokuntiin kuuluvien siunaaminen.

* **Rukouspalvelusta ja öljyllä voitelusta** on tärkeää sopia jo etukäteen, ketkä

ehtoollisavustajista osallistuvat rukouspalveluun ja öljyllä voiteluun rukousjakson aikana pääalttarilla. Varsinkin öljyllä voitelu on sen verran vieras asia monille papeillekin, että siitä on syytä keskustella. Katso tarkemmin lukua "Rukousavustajat pääalttarilla".

* **Rippi-isän ja -äidin kutsuminen**

Rippi-isä ja -äiti on syytä varata vain tätä tehtävää varten. He eivät voi toimia ehtoollisavustajina. Myös rippi-isän ja -äidin tehtäviin kutsutaan pappeja keskitetysti kaikkiin kauden messuihin. Jonna Mäkinen ilmoittaa hyvissä ajoin mahdollisesti tehtäviin lupautuneiden yhteystiedot.

* **Synnintunnustajien kutsuminen ja neuvominen**

Synnintunnustajina voi liturgin rinnalla toimia kaksi maallikkoa. Liturgi käy heidän kanssaan läpi sen, miten synnintunnustusosassa toimitaan. Yhteinen rippi toimitetaan yleensä alttarikaiteen edestä. Synnintunnustajien tehtävästä on oma selvityksensä jatkossa.

* **Rukoushetki kappelissa ennen messua**

Klo 17.30 alkavasta messun toimittajien yhteisestä rukoushetkestä toisen kerroksen kappelissa vastaavat kokooja ja liturgi yhdessä keskenään sopimallaan tavalla. Lopuksi isäntä järjestää kulkueen.

EHTOOLLISAVUSTAJAT

Tuomas-messussa ehtoollisen jakopareja on 6. Pareissa toinen on pappi ja toinen maallikko. Ehtoollisavustajiksi pyritään kutsumaan yhtä paljon miehiä ja naisia, joista muodostetaan mies-nainen -jakajapareja. Liturgi on yksi jakajista. Hän johtaa messun kulkua ja hoitaa pääosan messun liturgisista osuuksista. Osa ehtoollisavustajista palvelee rukousjakson aikana pääalttarilla rukousavustajina ja öljyllä voitelijoina (ks. rukousavustajat pääalttarilla). Ne jotka eivät palvele alttarilla kiertävät rukousjakson aikana eri puolilla kirkkoa ja ovat siellä tarvitsijoiden käytettävissä.

Kaksi ehtoollisavustajista voi palvella ehtoollisliturgiassa rukousten lukijoina. Ehtoollisen asetussanat lukee aina liturgi itse. Ehtoollisavustajat voivat liturgin niin halutessa avustaa myös ripin toteutuksessa. Evankeliumin lukemisen aikana kaksi ehtoollisavustajaa pitää kynttilää lukijan molemmin puolin. He ottavat kynttilät alttarilta halleluja-hymnin aikana ja siirtyvät lukijan rinnalle.

Ennen messua ehtoollisavustajat saapuvat kirkkoon siten, että ovat **alba päällä pääalttarilla klo 17.00** valmiina messun läpikäymiseen. (Pappeja pyydetään tuomaan oma alba ja stola.) Liturgin johdolla käydään läpi jakoparit ja jakopaikat, pääalttarilla tapahtuva sielunhoito- ja rukouspalvelu sekä muut toimintatavat liturgian eri vaiheissa. On tärkeää sopia myös ehtoollisavustajien istuinpaikasta messun alussa ja siitä, missä vaiheessa he siirtyvät istumaan paikoilleen kuoriin alttarin taakse.

Kaikkien messun toimittajien yhteinen rukoushetki alkaa kappelissa klo 17.30.

Rukoushetken päätteeksi isäntä muodostaa alkukulkueen ja jakaa alttarin pukemiseen tarvittavat tavarat kulkueessa kannettaviksi. Alkukulkueessa ehtoollisavustajat kulkevat alboissaan kulkueen loppupäässä ennen liturgiaa ja saarnaajaa. Loppukulkueeksi järjestäytyään loppulaulun alkusoiton aikana. Tällöin liturgi ja saarnaaja ovat kulkueen alkupäässä ristin jäljessä ja alhapukuiset heidän jäljessään. Kulkueesta yksi pari siirtyy kummallekin sivuovelle ja yksi pääteiseen kättelemään kirkosta lähtijöitä.

RUKOUSAVUSTAJAT PÄÄALTARILLA

Messun rukousjakson aikana seurakuntalaisilla on mahdollisuus vaeltaa kirkon eri osiin rakennetuilla rukousalttareilla ja/tai tulla pääalttarille. Siellä heidän kanssaan keskustelee ja rukoilee 6-8 rukousavustajaa, jotka ovat yleensä ehtoollisavustajia. Ennen messua liturgi sopii ehtoollisavustajien kanssa, ketkä heistä tähän tehtävään tulevat. Rukouspalveluun voidaan kutsua myös erikseen tätä tehtävää hoitavia avustajia.

Esirukousjakson alettua rukousavustajat siirtyvät seisomaan alttarikaiteen ulkopuolelle ja varmistavat, että öljyastiat ovat saatavilla. Kun rukousavustajat ottavat selvästi paikkansa

alttarin ääreltä, alttarille tulija saa itse valita rukouspalvelijan, jolle hän haluaa asiansa kertoa. Hänen annetaan kertoa rukousaiheensa ja häneltä kysytään etunimi, jotta sitä voidaan käyttää keskustelussa ja rukouksessa. Henkilön puolesta rukoillaan vapaa aiheeseen ja hänen elämäntilanteeseensa sopiva rukous, hänelle annetaan tilaisuus rukoilla itse ja lopuksi hänet voidellaan öljyllä, mikäli hän itse sitä haluaa sekä siunataan. Monille riittää pelkkä keskustelu, rukous ja siunaus. Rukous voidaan toteuttaa myös yhteisenä hiljaisena rukouksena.

Öljyllä voitelu tapahtuu tekemällä öljyyn kostutetulla sormella ristinmerkki otsaan.

Öljyllä voitelu suoritetaan pyydettyäessä, mutta sitä voi myös tarjota sopivassa tilanteessa. Voitelu tapahtuu voitelemalla oliiviöljyllä sitä pyytävän otsaan ristinmerkki ja lausumalla esimerkiksi: ”N.N. (etunimi), minä voitelen sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen (ristinmerkki). Luota turvallisesti Jumalan armoon. Varjelkoon hän hyvydessään sinua ja viekään iankaikkiseen elämään. Aamen.” Sen jälkeen voitelija laskee kätensä voidellun päälle ja jatkaa: ”Herramme Jeesuksen Kristuksen armo ja Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi. Aamen.” (Piispainkokouksen ohjeet 17.9.1985.)

Mikäli tilanne pyrkii venymään sielunhoidolliseksi keskusteluksi, asianomaista pyydetään jäämään messun jälkeen kirkkoon pidempää keskustelua ja rukousta varten. Tällöin olisi hyvä jäädä itse keskustelemaan hänen kanssaan, mikäli hän sitä haluaa.

SYNNINTUNNUSTAJAT

Tuomasmessussa on käytössä kaksi vaihtoehtoista rippikäytäntöä. Ensimmäisessä liturgin apuna on kaksi tehtävään valittua synnintunnustajaa. He valmistavat etukäteen lyhyen omasta elämäkokemuksesta nousevan arkikielisen ja mahdollisimman vapaamuotoisen synnintunnustuksen. Omakohtaisuus, ilmaisu nasevuus ja ”rosoisuus” sopinevat ohjeeksi synnintunnustuksen pohtimiseen ja toteutukseen. Toisessa vaihtoehdossa synnintunnustajana toimii liturgi apunaan koko alhapukuisen joukko. Tällöin synnintunnustuksen alussa liturgi asettuu alttarikaiteen keskelle ja alhapukuiset hänen molemmille puolilleen, jonka jälkeen kaikki polvistuvat synnintunnustukseen.

Kahta synnintunnustajaa liturgin apuna käytettäessä synnintunnustajat tulevat kirkkoon viimeistään klo 16.45 ja tarkistavat liturgin kanssa sekä mikrofonin käytön että oman osuutensa alttarikaiteella. Synnintunnustajat osallistuvat vastuunkantajien yhteiseen rukoushetkeen klo 17.30 kappelissa ja alkukulkueeseen, jossa he kantavat isoja alttarikynttilöitä heti ristin kantajan jälkeen. Kulkueen saapuessa alttarille he laskevat kynttilänsä alttaripöydälle niille varatuille paikoille ja jäävät joko a) seisomaan alttarikaiteen eteen liturgin molemmille puolille tai b) siirtyvät omille paikoilleen kirkon etuosaan siten kuin tästä on erikseen liturgin kanssa sovittu.

Liturgin lausuttua kehotuksen synnintunnustukseen kaikki kolme siirtyvät alttarikaiteen ääreen ja polvistuvat (liturgi keskelle ja maallikot kummallekin puolelle). Liturgi aloittaa johdattamalla seurakunnan yhteiseen synnintunnustukseen. Hänen sanojensa jälkeen voi seurata Kyrie-hymni, yhteisesti laulettu synnintunnustuslaulu tai katumushiljaisuus. Tämän jälkeen ensimmäinen synnintunnustaja rukoilee oman rukouksensa, jota seuraa hymni, laulu tai hiljaisuus. Sitten toinen synnintunnustaja rukoilee rukouksensa ja tätä seuraa jälleen hymni, laulu tai hiljaisuus. Tässä vaiheessa on erittäin sopiva paikka pitemmällekin katumushiljaisuudelle, johon liturgin on hyvä lyhyesti johdatella. Hiljaisuuden aikana hän siirtyy alttarille lausumaan synninpäästön. Molemmat avustajat jäävät vielä polvilleen alttarikaiteelle. Synnintunnustajat vastaavat seurakunnan kanssa Aamen (ja tekevät ristinmerkin), minkä jälkeen he palaavat paikoilleen.

Loppulaulun alkusoiton aikana järjestäytyään loppukulkueeseen. Synnintunnustajat ottavat silloin kynttilänsä alttarilta ja asettuvat kulkueeseen viimeisiksi. Kulkueen tultua kirkon pääovelle he tuovat kynttilät sammutettuina takaisin alttarille.

RIPPI-ISÄ JA -ÄITI

Rippi-isän ja -äidin tehtävä Tuomas-messussa on varattu papeille. Rippi-isän ja -äidin kutsumisesta vastaa liturgi. Kirkkoon on hyvä saapua messupäivänä klo 16.45, jotta jäisi riittävästi aikaa valmistautua tehtävään. Ripin vastaanottajana pappi on pukeutunut joko **albaan ja stolaan** tai muuhun **papin asuun**, jotta viran tunnukset ovat tavalla tai toisella näkyvissä. Rippi-isä ja -äiti eivät toimi ehtoollisavustajina.

Rippi otetaan vastaan urkuparven "tornihuoneissa" klo 17 alkaen aina ehtoollisenvieton alkuun asti. Isäntä vastaa siitä, että rippihuoneet ovat kunnossa ja niissä on tarvittava varustus: krusifiksi, Raamattu, virsikirjat ja nenäliinoja sekä vastaa opasteiden kiinnittämisestä. Halutessaan ripin vastaanottaja voi "sisustaa" huonetta toivomallaan tavalla. On hyvä, että rippi-isä ja -äiti selvittävät huoneisiin mennessään odotus- ja sisääntulokäytäntöä eteispalvelijoille, jotta he voivat toimia opastajina ripittäytyjille.

Yksityinen rippi on verraten lyhyt kertaluonteinen sielunhoidollinen kohtaaminen, jonka tarkoituksena on valmistaa ripittäytyjää ehtoolliselle. Tuomas-messussa yksityisen ripin kestoa on syytä rajata, sillä ripittäytyjiä on yleensä useita. Ripin yhteydessä siis ei ole tilaa laajalle hoidolliselle keskustelulle, vaan tällaisen tarpeen ilmetessä on hyvä sopia hänen kanssaan uusi tapaamisaika tai ohjata hänet eteenpäin apua saamaan. Toimintatavat kunkin ripittäytyjän kohdalla on käytännössä arvioitava aina tapauskohtaisesti.

SAARNAAJA

Tuomasmessun saarnaajana toimiminen on merkittävä luottamustehtävä. Saarnaajan kutsuu messutiimi. Jokaisen Tuomasmessun suunnittelu on oma prosessinsa. Toisaalta saarnan toteuttamiseen liittyy näkökohtia, jotka on välttämätöntä ottaa joka tapauksessa huomioon. Herramme haluaa siunata vaivannäköämme ja sitä kautta Hän myös hoitaa meitä ja uskoamme osana yhteisöä ja koko Kristuksen kirkkoa.

Tähän on koottu sellaisia keskeisiä näkökohtia, jotka saarnaajan on syytä ottaa tehtävässään huomioon:

-Saarna on kiinteä **osa messun kokonaisuutta**. Saarnaajan on hyvä olla riittävän vahvasti mukana koko messun yhteisessä valmisteluprosessissa. Näin vältetään parhaiten siltä, että saarna irrottuisi koko messun linjasta ja toteutuksesta. Toisaalta saarnaajalla on varmasti myös annettavaa muille vastuuhenkilöille. Paras tuloshan syntyy yhteistyönä toisiamme kuullen.

-Messun valmistelutiimi valitsee ja työstää **messun teemaa**. Usein teema liittyy kiinteästi kyseisen sunnuntain kirkkovuoden mukaiseen aiheeseen, mikä on hyvä. Perustelluista syistä voidaan sunnuntain aiheesta poiketa. Sen sijaan saarna ei voi poiketa messun teemasta. Saarnaajaa halutaan kuulla tekstin valinnassa, mutta kaikista messussa luettavista teksteistä on hyvä sopia yhdessä valmistelutiimin kanssa. Saarnan tekstinä voi olla evankeliumi, kirjeteksti tai Vanhan testamentin katkelma.

-Saarnan **kokonaiskeston** maksimi on kaksitoista minuuttia. Sanottava kannattaa miettiä niin, että tällainen aika riittää. Kun on rukoillen riittävän hyvin miettinyt saarnan sisältöä, sen saa varmasti sopimaan sille varattuun aikaan. Hyvä saarna voi olla myös tätä lyhyempi. Saarna on hyvä pitää vapaasti eikä sen luonnollisestikaan tarvitse olla sanasta sanaan kirjoitettu. Tässä kohdin kukin toimikoon parhaiten itselleen sopivan käytännön mukaisesti. Vapaa saarnan pitämisen tapa ei kuitenkaan missään tapauksessa saa venyttää sen kestoa yli sovitun. Messun kokonaiskesto on parhaimmillaan jonkin verran alle kaksi tuntia.

-Tuomasmessun saarnan odotetaan olevan **Kristus-keskeinen**. Puhujalla on lupa käyttää rohkeastikin luontaisia vahvuuksiaan. Luonnollinen esiintymistapa ja katsekontaktin ylläpitäminen on tärkeää. Ilolle ja hymylle kannatta antaa rohkeasti tilaa, silloin kun se on linjassa sisällön kanssa. Saarna voi olla samalla kertaa Kristus-keskeinen ja arkinen. Messun ja sen sisällön pyhyden ei tarvitse merkitä vieraannuttavaa etäisyyttä ja jäykkyyttä. Mahdollisen jännityksen voi myöntää sekä itselleen että muille. Hyvät saarnat voivat olla keskenään erilaisia. Kannattaa muistaa myös se, että kristillisessä uskossamme meitä yhdistää Kristus; eivät välttämättä samanlaiset mielipiteet tai näkemykset eri asioista.

-Tuomasmessussa saarnat pidetään kirkon etuosan **lukupulpetista** tai muuten myös ulkoisestikin kuulijoiden tasolta.

-Myös saarnaajana voit rohkeasti kysyä ajatuksistasi **muiden näkemyksiä**. Omia oivalluksia kannattaa avoimesti testata keskustellen toisten tiimiläisten tai kokonaan muiden henkilöiden kanssa. Myös saarna nousee vahvasti yhteisöstä, vaikka luonnollisesti sen pitäjä itse vastaakin sanomisistaan tai muista tekemisistään.

-Kaikkein Tuomasmessujen valmisteluun liittyy keskeisesti **rukous**. Ilman hyvän Jumalamme Siunausta parhainkin vaivannäkömmme tai loistavat ponnistelumme ja suorituksemme ovat vaarassa jäädä vaille syvintä ulottuvuutta. Saarna on tärkeä osa messua. Hyvä on samalla muistaa, että sydän tavoittaa jotain myös siitä, mihin sanat eivät koskaan voi yltää.

Ennen messun alkua saarnaaja tulee kirkkoon viimeistään klo 17.00. Kokoojan huolia helpottaa, kun saarnaaja ilmoittautuu hänelle heti tullessaan. Saarna pidetään alhaalta lukupulpetista tai alttarin edestä. Saarnaajan kannattaa kokeilla mikrofonia miksaajan kanssa. Saarnaaja voi myös lukea evankeliumin, jos näin on sovittu (kts tekstinlukija). Vastuunkantajien yhteinen **rukoushetki** pidetään kappelissa klo 17.30. Saarnaaja osallistuu alku- ja loppukulkueisiin liturgin rinnalla Raamatun kantaen ja hyvästelee pääovella kirkosta lähtijöitä messun päätyttyä. Raamatun hän luovuttaa muille alttarille palautettavaksi.

TEKSTINLUKIJAJA

Tekstinlukijan tehtävänä on lukea Raamatun tekstejä ja **kantaa ristiä** alku- ja loppukulkueen kärjessä. Tekstinlukijan valitsee yleensä kokooja. Messussa luettavat tekstit messutiimi valitsee mielellään kyseisen pyhäpäivän teksteistä.

Ennen messun alkua tekstinlukija saapuu kirkkoon viimeistään **klo 17.00** ja ilmoittautuu kokoojalle, jonka kanssa hän tarkistaa lukemisen käytännön järjestelyt sekä kokeilee **mikrofonia**. Siihen puhuttaessa on tärkeää artikuloida huolellisesti ja puhua riittävän hitaasti. Isäntä opastaa häntä ristin kantamisessa ja sen sijoittamisessa alttarille. Rukoushetkessä klo 17.30 isäntä järjestää alkukulkueen ja kertoo loppukulkueen käytännöstä.

Messussa alkulaulun aikana tekstinlukija rauhallisesti kulkien johtaa **kulkueen** pääovelta alttarille, asettaa ristin jalustalleen ja siirtyy saarnatuoliin lähelle istumaan. Saarnalaulun aikana lukija siirtyy mikrofonin taakse ja lukee sovitut tekstit. Lukukappaleiden jälkeen lukija sanoo ”Tämä on Jumalan sana” johon seurakunta vastaa ”Kiitos Jumalalle”.

Evankeliumin voi lukea tekstinlukija tai saarnaaja sen mukaan kuin on sovittu. Evankeliumin jälkeen lukija sanoo ”Tämä on pyhä evankeliumi”, johon seurakunta vastaa ”Kiitos sinulle Kristus”. Ennen ja jälkeen evankeliumin lauletaan halleluja-hymni. Hymnin aikana kaksi ehtoollisavustajaa tulee kynttilän kanssa seisomaan lukijan rinnalle hänen molemmin puolin.

Messun lopulla sovittuna hetkenä lukija hakee ristin alttarilta ja asettuu käytävän alkupäähän kulkueen ensimmäiseksi odottamaan muita. Liturgi ja saarnaaja asettuvat hänen peräänsä, muut alba-pukeiset heidän peräänsä ja alttarikynttilöiden kantajat viimeisiksi. Loppulaulun alettua ristin kantaja lähtee rauhallisesti liikkeelle. Pääteisestä hän palaa takaisin ja tuo ristin alttarille.

MUSIIKINJOHTAJA

Kuoron- tai orkesterinjohtaja kuuluu messua suunnittelevaan messutiimiin. Yhdessä messutiimin kanssa hän suunnittelee messun musiikkikokonaisuuden, valitsee yhteislaulut ja liturgisen musiikin. Rukousjaksoon ja ehtoollisen vieton ajaksi suositellaan valitsemaan myös sellaisia tuttuja lauluja, joihin voi yhtyä ilman laulukirjaa.

Musiikinjohtajat kokoavat ja harjoittavat esilaulu- ja säestysryhmät. Säestyksissä käytetään erilaisia soitinryhmiä ja bändityyppisiä yhtyeitä sekä pianoa. Tuomasmessun musiikkiryhmän musisointi ei ole luonteeltaan esittävää, vaan yhteislaulua tukevaa säestämistä ja esilauluryhmän toimimista.

Messussa on kolme jaksoa, joiden hoitaminen jää kokonaan musiikinjohtajan vastuulle. Hän huolehtii silloin myös laulujen **kuuluttamisesta** selkeästi ja kahteen kertaan:

- 1) musiikkiosuudessa ennen messun alkua klo 17.45–18.00 voidaan ”harjoitella” messun lauluja tai esittää rauhallista soitinmusiikkia, esim. instrumentaaliversioita Tuomas-lauluista.
- 2) rukousjakso: musiikki toimii osaltaan alttarilla rukoilevien äänisuojana, joten seuraava laulu pitäisi aloittaa aina heti sen kuuluttamisen jälkeen. On myös huomioitava, että liian voimakkaasti esitetty musiikki vaikeuttaa rukouskeskustelua.
- 3) ehtoollisen aikana musiikkia pitäisi olla jakamisen päättymiseen asti. Musiikinjohtajan kannattaakin etukäteen varautua 1–2 lisälauluun messussa käytettävästä laulukirjasta tai soitinmusiikkiin. Tarvittaessa myös jonkin messun aikana jo laulettu, tilanteeseen sopivan laulun voi laulaa uudestaan.

Musiikkiryhmä sijoitetaan siten, ettei se peitä kirkkokansalta alttaria ja sen tapahtumia. Kuoroa varten on **korokkeet**, jotka nostetaan paikoilleen alttariportaiden jatkeeksi.

Musiikkiryhmän pitää olla messupäivänä paikalla hyvissä ajoin harjoittelua, äänentoiston tarkistusta yms. varten. Miksaajaan on hyvä ottaa yhteyttä etukäteen äänentoistotarpeiden sopimiseksi.

ESIRUKOUSJOHTAJA

Kokooja valitsee esirukousjohtajan. Hän on mukana messutiimin työskentelyssä. Esirukousjohtaja vastaa messun rukousjaksosta alttareineen. On kysymys sekä messuun rakennettavista rukousalttareista että esirukouksen hoitamisesta itse messussa. Tämän tehtävän voi kukin hoitaa halutessaan oman persoonallisuutensa mukaisesti muunnellen tässä käsikirjassa esitettyä käytäntöä.

Etukäteen tehtäväsi on pyytää kuudelle rukousalttarille rakentajat ja keskustella heidän kanssaan rukousalttareiden merkityksestä, käytöstä ja rakentamisesta ja näin tukea heitä oman persoonallisen alttarin rakentamisessa. Rakentajien yhteinen kokoontuminen ja keskinäinen jakaminen on koettu erittäin antoisana. Toivottavaa siis on, että kutsut alttarinrakentajat yhteiseen kokoukseen. Messussa jokaisella alttarilla tarvitaan kaksi hoitajaa, joista jompikumpi on aina valvomassa kynttilöitä. Pareittain työskentely on suositeltavaa myös itse rakentamisessa. Toinen alttarinhoitaja osallistuu messussa yhteiseen esirukoukseen rukoillen alttarille jätettyjä rukouspyyntöjä. (ks. yhteisen esirukouksen toteuttaminen)

Kirkon alakerrassa olevassa Tuomas-komerossa on alttareita varten palokäsiteltyjä kankaita, kuvia, tekstejä, ristejä, rukouskippoja ym. materiaalia. Sakastin hyllyssä on tuohusjalkoja, tuohuksia, paperilappuja ja kyniä. Sakastista löytyy myös lasilevyjä, peilejä ja kalvoja tuohusten alle ja pääeteisen komerosta kiviä ja hiekkaa. Komerinhoitajat vastaavat komeron tavaroista ja palvelevat rakentajia. Rukousalttarit rakennetaan messupäivänä klo 15.00 alkaen.

Messupäivänä tule kirkkoon viimeistään klo 16.00

- * Tue alttarinrakentajia heidän tehtävässään.
- * Kutsu jokaiselta alttarilta toinen palvelija etupenkkiin klo 17.00 sopimaan yhdessä esirukouksen toteutustavasta. Erityisen tärkeää on muistuttaa, että esirukoukseen osallistujat tulevat rukousjakson aikana etupenkkiin yhdessä sovitun laulun aikana. (yleensä rukousjakson toiseksi viimeinen laulu)
- * Sovi musiikinjohtajan ja rukoilijoiden kanssa rukousten väliin tulevasta musiikista.
- * Kokeile lukupulpetin mikrofonia. Muista puhua riittävän hitaasti ja huolellisesti artikuloiden.
- * Osallistu messussa palvelevien yhteiseen rukoushetkeen ja kulkueeseen.

Johdatus esirukoukseen

Messun rukousjakson aloittavassa puheenvuorossa johdattele ja rohkaise seurakuntaa rukoilemaan. Voit sanoa myös jotain henkilökohtaista rukouksesta. Mainitse eri sielunhoitomahdollisuuksista messun aikana. Kerro omin sanoin rukousjakson mahdollisuuksista se, mikä sinusta tuntuu tärkeältä ottaen huomioon, että messussa on aina myös ensikertalaisia.

Rukousjaksolla

- * Voi kiertää rukousalttareilla, rukoilla joko sinne merkittyjen tai omien aiheiden puolesta, syyttää rukouskynttilän ja/tai jättää kirjallisia rukouspyyntöjä. Kaikki pyynnöt rukoillaan joko messussa tai erilaisissa rukousryhmissä seuraavan viikon aikana. Rukouspyyntöön voi merkitä, jos ei halua, että se luetaan messussa. (rasti ruutuun)
- * Omalla paikallaan voi hiljentyä ja osallistua rukouslauluun.
- * Rippi-isän tai -äidin luo voi mennä pääeteisestä (ovat tavattavissa klo 17 – ehtooliseen)
- * Pääalttarille voi tulla rukoilemaan valkopukuisen rukousavustajan kanssa. Halutessaan siellä saa myös öljyllä voitelun. Kutsu pääalttarille on syytä esittää joka messussa mainiten myös "saat halutessasi öljyllä voitelun" tms. Rohkaise ihmisiä tulemaan alttarille!
- * Voit lukea jonkin raamatunkohdan, esim. Jaakob 5:13-16.

Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous aloitetaan rukousjakson laulujen jälkeen. Esirukousjohtaja ja alttarinhoitajat rukoilevat etupenkissä. Rukous voidaan aloittaa, vaikka pääalttarilla olisi vielä rukoilijoita. Alussa on hyvä käyttää lyhyttä johdantoa ja lopussa yleisluontoista loppulausetta, jotka esirukousjohtaja tai joku muu hoitaa. Alkuun tai loppuun toivotaan sisältyvän rukous Tuomasmessun nimikkolähettien ja kummikohteiden puolesta, jotka ovat Hankelan perhe Namibiassa, Tewodros Eshetu Etiopiassa ja Mafingan orpokoti Tansaniassa.

Muuten rukoukset rukoillaan niin kuin ne on lappuihin kirjoitettu. Kukin alttarinhoitaja rukoilee 3-4 rukousta. Rukouksen jälkeen esirukousjohtaja kerää luetut rukoukset, jotka hävitetään.

Messun jälkeen

- * Tule saarnatuolin juurelle jakamaan rukousalttareille jätettyjä esirukouspyyntöjä niitä hakemaan tuleville rukousryhmäläisille. Avuksesi tulee sovittu tukihenkilö Tuomas-rukousryhmästä.
- * Kierrä rukousalttareilla jakamassa rakentajien kokemuksia. Rohkaise heitä ottamaan esirukouksia rukoiltavaksi. Auta viimeistelemään rukousalttarit siistiksi.

RUKOUSALTTAREIDEN HOITAJAT

Aleksanterin kirkossa on nykyisin kahdeksan **rukousalttaria**. Niistä kuusi rakennetaan aina uudelleen jokaiseen Tuomas-messuun. Yhtäältä rukousalttarien tarkoituksena on antaa niiden ääreen tulijoille tuntu Jumalan eteen astumisesta omien asioiden kanssa. Toisaalta alttarit ovat johdattamassa ihmisiä rukoilemaan tiettyjen asioiden puolesta. Altтарin äärelle tulevat rukoilijat voivat syyttää rukouskynttilän ja kirjoittaa esirukouspyyntöjä. Näin seurakuntalaiset voivat toteuttaa tehtävänsä esirukoilijoina. - Toisaalta rukousalttari on myös rakentajansa henkilökohtainen rukous. Rehellisesti ja aidosti toteutettuna se puhuttelee ja rohkaisee työstämään ihmisyyteen liittyviä ongelmia.

Rukousalttareiden äärelle tullaan erityisesti messun alkuosassa pidettävän rukousjakson aikana, mutta myös jo kirkkoon tullessa tai milloin vain messun aikana. Rukousalttarit palvelevat paitsi Tuomasmessussa, myös messujen väliaikoina kirkossa kävijöitä

Messun **yhteinen esirukous**, joka pidetään etupenkissä rukousjakson päätteeksi esirukousjohtajan johdolla, kootaan rukousalttareille jätetyistä rukouspyynnöistä. Esirukous jatkuu rukousryhmissä, joissa loput rukouspyynnöt rukoillaan seuraavan viikon aikana.

Rukousalttarin hoitajan tehtävänä on

alttarin rakentaminen, sen hoitaminen messun aikana, esirukoukseen osallistuminen ja lopuksi alttarin siistiminen. Toivottavaa olisi myös, jos rakentaja voisi ottaa rukoiltavaksi hänen alttarilleen jätettyjä esirukouspyyntöjä. Kirkon alakerrassa olevassa Tuomas-**komerossa** on alttareita varten palokäsiteltyjä kankaita, kuvia, tekstejä, ristejä, rukouskippoja ym. materiaalia. Sakastin hyllyssä on tuohusjalkoja, tuohuksia, paperilappuja ja kyniä. Sakastista löytyy myös lasilevyjä, peilejä ja kalvoja tuohusten alle, pääeteisen komerosta eri kokoisia kiviä ja hiekkaa. Komeronhoitajat vastaavat komeron tavaroista ja palvelevat rakentajia.

Etukäteen

- * Keskustele esirukousjohtajan kanssa ja mieti, minkälaisen alttarin haluat rakentaa.
- * Etsi itsellesi pari, jota tarvitset ainakin messun aikana valvomaan alttarin paloturvallisuutta.
- * Osallistu esirukousjohtajan koollekutsumaan alttarinrakentajien yhteiseen tapaamiseen.
- * Kokeile lukupulpetin mikrofontia. Muista puhua riittävän hitaasti ja huolellisesti artikuloiden.
- * Tutustu kirkon alakerran Tuomas-komerosta löytyvään materiaaliin.
- * Suunnittele, mitä rukousta tukevia tavaroita, kuvia ja symboleja asetat alttarille.
- * Mieti alttarin luonteenmukaisia rukousaiheita tai muita tekstejä. Suosi lyhyitä tekstejä ja kirjoita ne riittävän suurin kirjaimin. Teksti ei ole välttämätön.

Ennen messun alkua tule kirkkoon klo 15

ja rakenna alttari valmiiksi 17:30 mennessä. Komeronhoitajat ovat apunasi.

- * Voit purkaa vanhan alttarin esineet penkille, jos komeronhoitaja ei ole sitä vielä tehnyt.

- * Halutessasi uuden väriset alttarikankaat valitse alakerran komerosta kaksi haluamasi väristä

isoa palokäsiteltyä kangasta, joilla peität alttaripöydän ja taustalevyn. Älä kuitenkaan jätä vanhaa kangasta uuden alle. Kankaita on rajallinen määrä, ja joku voi kaivata juuri sitä väriä, joka on piilossa toisen kankaan alla. Tarkista kankaiden kunto! Sakastissa on silitysrauta.

Komerossa on myös pienempiä ja kuvioituja kankaita, joita voi käyttää lisänä.

- * Taustalevyyn on helppo kiinnittää nuppineuloilla (sakastin hyllyssä) haluamaasi materiaalia.

* Tuo alttaripöydälle sakastin hyllyltä tuohukset (6-12) ja niille jalustat valintasi mukaan. Pane kynttilöiden alle muovi, peili tai lasi suojaamaan kangasta kynttilöiden valumisilta. Sijoita kynttilät paloturvallisesti huomioiden, että messussa on myös lapsia ja aikamoinen tungos!

Ota myös kynttilänsammutin.

- * Valitse alakerran komerosta kippo rukouspyyntöjä varten.
- * Komeronhoitaja tuo alttarille kynät ja paperit sekä sammutuspeiton.

Noin klo 17 kokoontuvat esirukoukseen osallistuvat etupenkkiin sopimaan esirukousjohtajan johdolla esirukouksen toteuttamisesta ja kokeilemaan mikrofonin käyttöä. Toinen alttarinhoitajista osallistuu esirukoukseen.

Klo 17.30 alkaa messussa palvelevien **yhteinen rukoushetki**, johon toinen alttarinhoitaja voi osallistua. Sen päätteeksi järjestäytyään kulkueeseen. Toinen alttarinhoitaja valvoo tänä aikana alttarin luona kynttilöitä, joita kirkkoon tulijat voivat alkaa sytyttää jo tullessaan.

Messun aikana alttarinhoitajat valvovat alttarilla palavia kynttilöitä

- * Rukousjakson aikana lauletaan rukouslauluja ja väki kiertää alttareilla. Toiseksi viimeisen laulun aikana ottaa esirukoukseen osallistuva alttarinhoitaja rukouskiposta kaikki siihen mennessä jätetyt rukouspyynnöt ja menee etupenkkiin istumaan. Siinä hän valitsee niistä yhteisen sopimuksen mukaisesti 3-4 rukouspyyntöä, jotka rukoilee messussa. Loput voi jättää puiseen vatiin saarnatuolin juurelle.

- * Laulujen jälkeen kukin etupenkissä istuva rukoilee vuorollaan valitsemansa rukoukset yksinkertaisesti niin kuin ne on kirjoitettu. Jos välissä on laulua, toimitaan esirukousjohtajan ohjeiden mukaan.

* **MUISTA PALOTURVALLISUUS! Palavia kynttilöitä ei saa jättää ilman valvojaa!**

Sammuta tuohukset sammutuskellolla jo parin sentin mittaisina.

Messun jälkeen rukousalttarit jäävät paikoilleen ja ovat kirkkosalissa kävijöiden käytettävissä messujen väliaikana.

- * Siisti alttari. Vie tuohusjalat ja kynttilänsammutin sakastin eteen penkille.
- * Komeronhoitaja hoitaa kynät, paperit ja sammutusliinan.
- * Ota haluamasi omat tavarat pois. Mitään arvokasta alttarille ei kannata jättää. Komerosta voit etsiä tilalle jotakin muuta.
- * Jos jätät alttarille omia tavaroita, kirjoita komeronhoitajan antamaan lappuun, mitä tavaroita jätät ja milloin ne noudat sekä kiinnitä lappu nuppineulalla seinäkankaan taakse.
- * Viimeistään seuraavaan Tuomasmessuun paikalle tulee uudet rakentajat.

YHTEISEN ESIRUKOUKSEN TOTEUTTAMINEN

(Asiat tarkistetaan yhdessä ennen messua etupenkissä klo 17.)

Esirukousjuonto

Tässä puheenvuorossa esirukousjohtaja rohkaisee ihmisiä rukoilemaan penkissä ja rukousalttareilla sekä rukouspalvelijoiden kanssa pääalttarilla, missä saa halutessaan myös öljyllä voitelun.

Alkavan rukousjakson aikana kun väki liikkuu kirkossa, lauletaan yleensä neljä laulua. Yhteinen esirukous pidetään rukousjakson päätteeksi etupenkistä.

Kolmannen laulun aikana ota kaikki rukouskippon kertyneet rukouspyynnöt mukaasi ja tule etupenkkiin istumaan. Siinä voi rauhassa selata rukouslappuja. Valitse 3-4 rukouspyyntöä luettavaksesi. Rukoukset luetaan sellaisina kuin ne on lappuun kirjoitettu.

Yhteinen esirukous etupenkistä

Mikrofoni kulkee kädestä käteen. Rukousten välissä musiikkia, soittoa tai laulua, lyhyesti 1-5 kertaa. Esirukousjohtaja sopii käytännön musiikinjohtajan kanssa. (Muusikko näkee vuoronsa mikrofonin siirtymisestä.) Rukouksen alussa ja lopussa tulee olla yleisluontoinen johdatus- ja lupulause, jotka yleensä esirukousjohtaja hoitaa.

EHDOTUS 1. esirukouksen toteuttamiseksi :	EHDOTUS 2.:
- Esirukousjohtaja aloittaa	- Esirukousjohtaja aloittaa
- 1. rukoilija	- 1. rukoilija
- 2. rukoilija	Lyhyt musiikkisäe jollakin soittimella
MUSIIKKI	- 2. rukoilija
- 3. rukoilija	Lyhyt musiikkisäe
- 4. rukoilija	- 3. rukoilija
MUSIIKKI	Lyhyt musiikkisäe
- 5. rukoilija	- 4. rukoilija
- 6. rukoilija	Lyhyt musiikkisäe
MUSIIKKI	- 5. rukoilija
- Esirukousjohtaja lopettaa.	Lyhyt musiikkisäe
	- 6. rukoilija
	- Esirukousjohtaja lopettaa

Esirukouksen jälkeen tulee tavallisesti saarnalaulu. Sen aikana rukoilijat voivat sujuvasti palata paikoilleen. Alttareilta tuodut rukouslaput jätetään isoon puuvatiin saarnatuolin juurelle.

KOMERONHOITAJA

Kirkon alakerrassa olevassa Tuomas-komerossa on alttareita varten palokäsiteltyjä kankaita, kuvia, tekstejä, ristejä, rukouskippoja ym. materiaalia. Sakastin hyllyssä on tuohusjalkoja, tuohuksia, paperilappuja ja kyniä. Sakastista löytyy myös lasilevyjä, peilejä ja kalvoja tuohusten alle. Eteisen komerossa on eri kokoisia kiviä ja hiekkaa.

Komeronhoitajat vastaavat komeron tavaroista ja palvelevat rakentajia. Jokaisessa messussa on kaksi komeronhoitajaa, joista toinen on jo etukäteen yhteydessä esirukousjohtajaan ja mahdollisuuksien mukaan myös alttarinrakentajiin. Komeronhoitajat sopivat tehtäväjaostansa keskenään.

Etukäteen

* Osallistuu messussa palvelevien yhteiseen kokoukseen kirkossa ja esittelee alttarinrakentajille komeron sisältöä.

* Voi osallistua myös muihin alttarinrakentajien kokoontumisiin. Avustaa ideoinnissa ja materiaalin valinnassa.

Ennen messua

* Tulee kirkkoon kello 15 tai sopimuksen mukaan.

* Esittelee komeron sisältöä alttarinrakentajille ja avustaa heitä esim. kankaiden vaihdossa.

* Purkaa alttareita ja laittaa palautuneet tavarat komeroon omille paikoilleen.

* Vie alttareille riittävästi kyniä ja Tuomasmessun rukouslappuja.

* Opastaa alttarinrakentajia kynttilöiden sijoittamisessa ja kankaiden suojaamisessa.

* Vie alttareille palosammutusliinat ja selvittää alttarivahdeille, miten liinaa käytetään.

* Varmistaa, että kynttilöitä vahditaan koko ajan.

* Hakee sakastista puuvadin rukouspyyntöjä varten ja vie sen saarnatuolin juurelle.

* Vie pääeteisen pöydille liinat (kaksi isoa kangasta).

* Ohjaa rukoilijoita esirukousjohtajan kanssa rukousjakson harjoituksessa klo 17.

* Laittaa alakertaan info-pöydän.

* Messun jälkeen

* Kerää alttareilta kynät ja rukouslaput. (Jättää 2 kynää ja vie vähän tyhjiä lappuja.)

* Kerää palosammutusliinat.

* Laittaa penkeille tuodut kynttiläanaluset ym. paikoilleen ja huolehtii puhdistusta tarvitsevien puhdistuksesta.

* Tarkastaa, että alttarit jäävät asianmukaiseen kuntoon.

* Huolehtia, että komerossa on rukouslappuja, tuohuksia, tulitikkuja ja kaikkea muuta tarvittavaa.

PALVELURYHMÄN VETÄJÄ

Palveluryhmän vetäjä osallistuu messutiimin kokoontumisiin. Hänen tärkeänä tehtävänä on auttaa palveluihmissä - joiden joukossa on usein ensikertalaisia - omassa tehtävässään liittymään messun toteutukseen. Hän myös kutsuu messua edeltävään kirkkokokoukseen ja messun jälkeiseen rukkaseen. Messun päätyttyä on hyvä kiittää ja toivottaa tervetulleeksi uudelleen sekä rohkaista itse ilmoittautumaan tehtäviin, muihinkin.

Palveluryhmän vetäjä kokoaa riittävän määrän ihmisiä eri palvelutehtäviin. Niitä voi kerätä ystäväpiiristä ja Tuomas-luettelosta (kysy messun kokoojalta tai tukihenkilöltä). Tärkeätä on pyytää hiljan mukaan tulleita. Edellisen messun jälkeen palveluryhmän vetäjän tulee olla vastaanottamassa tehtäviin ilmoittautuvia saarnatuolin luona ja edelleen teejatkoilla kryptassa. Lappu rintaan: "Minulle voi ilmoittautua"

Palveluryhmän vetäjä tulee kirkkoon viimeistään 16.30. Eri palvelutehtäviin lupautuneet ilmoittautuvat hänelle sovittuna aikana. Vetäjä opastaa heitä heidän tehtävissään. Kirkkosalissa tulee kaiken olla valmista klo 17.30, jolloin alkaa yhteinen rukoushetki. Sinne kutsutaan kaikkia messutehtäviin osallistuvia, jotka silloin voivat irrottautua tehtävästään.

TERVETULOTOIVOTTAJAT

Ovilla olevien tervetuloitovottajien tehtävänä on toivottaa messuun tulijat tervetulleiksi kätellen heitä ja ojentaen heille laulukirjan ja messun käsiohjelman ja mahdollisesti muuta erikseen sovittavaa materiaalia. Messun päätyttyä he ovat ovilla ottamassa vastaan laulukirjoja. Ehkä on jotakin jaettavaa materiaaliakin.

Kaikille kolmelle ovelle tarvitaan 2 tervetuloitovottajaa (miehellään nainen ja mies). Ovilla kysellään usein messuasioita, joten varmista, että tiedät, missä on rippihuoneet (käynti pääeteisistä) ja lastenhoito (kryptassa alakerrassa). Kysy asioita palveluryhmän vetäjältä. Kirkon alakerrassa on info-pöytä, josta saa kaikenlaista tietoa Tuomasmessuista.

Ennen messua tule kirkkoon viimeistään **klo 16:45** ja aseta palveluryhmän vetäjän ohjauksessa kirjat ja muu jaettava materiaali kauniisti esille. Nosta kirjat laatikoista liinalla peitetulle pöydälle ja laita käsiohjelmat kirjojen väliin. Ovilla tulee kaiken olla valmista klo 17.30. Jos kirjat loppuvat kesken annettaessa niitä messuun tulijoille, käy katsomassa muilta ovilta, onko niillä vielä kirjoja.

Messun päätyttyä huolehdi, että ja käsiohjelmat tulevat pois kirjojen välistä, ja kirjat tulevat siististi takaisin laatikoihin. Älä pane kukkuroilleen. Tasaa kirjoja niin, että Pirkankadun puolelle ja pääovelle tulee kirjoja 2 laatikkoa ja puistonpuolen ovelle 1 laatikko.

EHTOOLLISPIKARIEN HOITAJAT

Ehtoollispikarien hoitajien tehtävänä on ennen messua laittaa ehtoollisenjakopisteissä pikaripöydät kuntoon, ts. liinat ja pikarit pöydille, sekä ehtoollisen aikana viedä käytetyt pikarit sakastiin tiskattavaksi ja huolehtia, että kussakin jakopisteessä on puhtaita pikareita riittävästi. Kutakin jakopistettä kohti tarvitaan 1-2 henkilöä, yhteensä 9-12.

Ehtoollisen jakopisteitä on kuusi. Sivukäytävillä ja takana on kaksi pöytää. Toiselle katetaan pikarit, toinen apupöytä jää tyhjäksi likaisia pikareita varten. Edessä ei tilanpuutteen vuoksi ole apupöytiä, vaan pikarit otetaan vastaan käsissä pidettäville tarjottimille. Sen takia eteen tarvitaan 2 palvelijaa molempiin pisteisiin (yhteensä 4). Pikareita viedään molempiin takaosan pisteisiin kaksi täyttä reikälevyistä. Etuosan sivukäytävälle laitetaan tällä hetkellä noin 90 pikaria molempiin ja loput pikarit tasan etuosan pisteisiin. Kun pikareita saadaan lisää, määrät voivat muuttua.

Ennen messua tule kirkkoon **klo 16:30**. Ota yhteys palveluryhmän vetäjään ja ala kattaa pikaripöytiä. Pikareita säilytetään reikälevyillä sakastin kaapissa. Pyydä tarvittaessa vahtimestaria tai isäntää auttamaan levyjen poisotossa. Molemmille jakopisteen pöydille pannaan valkoiset liinat sakastista. Kulkusuunnassa ensimmäiselle pöydälle katetaan pikarit. Toteuta itseäsi! Pikareiden asettelulla voit tuottaa iloa itsellesi ja muille. Alakerran Tuomas-komerosta saat materiaalia pöydän koristeluun. Apupöydälle pannaan tarjottimia likaisia pikareita odottamaan. Kaiken tulee olla valmista klo 17.30, jolloin alkaa messutehtävissä olevien yhteinen rukoushetki.

Messussa ehtoollisen aikana kuljeta täyttyneet pikaritarjottimet sakastiin tiskattaviksi ja tuo tarvittaessa puhtaita pikareita lisää. Edessä kummallakin puolella täytyy seistä koko ehtoollisen ajan tarjottimen kanssa ottamassa vastaan pikareita, koska apupöytää ei ole.

Messun päätyttyä vie käyttämättä jääneet pikarit ja liinat pois. Viikkoa puhtaana pysyneet liinat ja ryyttää likaantuneet, pyykkiin menevät.

KOLEHDIN KERÄÄJÄT

Kolehti kerätään avoimilla koreilla, jotka kerääjä lähettää kulkemaan penkin päästä päähän. Penkin toisessa päässä toinen kerääjä siirtää korin uudelle penkkiriville. Kolehdin keräämiseen tarvitaan 11 henkilöä, kullakin kori. Neljä paria kerää permannon pitkistä penkeistä siten, että kaksi paria lähtee edestä ja kaksi takaa. Yksi kerää orkesterin puoleisilta sivupenkeiltä ja yksi kummankin puolen parvilta. Saarnatuolin puoleisen parven kerääjä kerää myös alhaalla olevan yhden sivupenkin.

Kun kolehti on kerätty, kokoonnutaan ryhmänä keskikäytävälle kirkon keskipaikkeille, kuljetaan siitä parijonossa alttarille ja asetutaan korit kädessä alttarikaiteen ulkopuolelle puoliympyrään kolehdin siunausta varten. Ennen kolehdin siunaamista jonon oikealla puolella ensimmäisenä kulkenut kiertää alttarin takaa ja kerää kolehdin ehtoollisavustajilta. Siunauksen jälkeen siirrytään sivuoven kautta sakastiin, missä suntio ottaa vastaan rahat.

Ennen messua tule kirkkoon **klo 17.00** ja ilmoittaudu palveluryhmän vetäjälle, joka antaa sinulle korin, johon kolehti kerätään, ja opastaa oman alueen keräämiseen parin kanssa. Klo 17.30 alkaa messutehtävissä olevien yhteinen rukoushetki, mistä tullaan kulkueena kirkkoon.

TISKAAJAT

Tiskiryhmä vastaa ehtoollispikareiden tiskauksesta messuissa. Ryhmä muodostuu vakituista tiskaajista eikä messutiimin tarvitse huolehtia siitä. Tiskaaminen aloitetaan ehtoollisenvieton aikana, jotta pikareita voidaan tarvittaessa viedä uudelleen käyttöön. Tiskauspaikka on sakastissa.

Tiskiporukkaan kuuluu 4-5 henkeä, jotka tulevat sakastiin Ehtoollisen alkaessa. Joku heistä on ottanut vastuulleen järjestellä tiskauspaikan kuntoon n. klo 17.45. Tarvittavat pesuvadit ja muovit haetaan pääeteisen komerosta.

Ehtoollispikarien hoitajat jättävät täydet tarjottimet tiskiä ja ottavat puhtaan tarjottimen tilalle palatessaan. Jos pikareita tarvitaan uudelleenkäyttöön, tiskaajat laittavat 20/30 pikaria tarjottimelle ja merkitsevät ylös määrän.

Messun loputtua tiskaajat tai isäntä hakee alttarilta viini- ja leipäasiat, viimeisenä tiskataan öljyasiat. Ehtoollispikarien hoitajat kokoavat käyttämättömät pikarit kaikilta pöydiltä reikälevyllä ja ilmoittavat palauttamiansa pikarien määrän tiskaajille. Messun jälkeen pikarit laitetaan laatikoihin ja laatikot kaappiin.

Ehtoollisella kävijöiden määrä lasketaan pikareista!

Pikarien laskenta: Jos kaikki ehditään tiskata ja kuivata ennen messun loppua, on helppo reikälevyiltä (a 56 kpl) laskea paljonko kävijöitä oli. Näin tapahtuu kuitenkin harvoin. Siksi yleisin tapa on laskea palautettavien pikarien määrä ja vähentää se kokonaismäärästä, jonka näkee, kun kaikki pikarit on kuivattu. Kummassakin pitää muistaa lisätä uudelleen käyttöön otetut pikarit!

ISÄNTÄ

Isäntä on kokenut tuomasmessulainen, joka edustaa jatkuvuutta kokoojan ja liturgin vaihdellessa. Tämä tehtävä uskotaan ja opetetaan muutamille, jotka vuorottelevat keskenään. Isäntä toimii yhteistyössä Aleksanterin kirkon suntion / vahtimestarin kanssa. Isännän tehtävänä on huolehtia pääalttarista, järjestää alku- ja loppukulkue ja luoda turvallista ilmapiriä messuun valmistauduttaessa.

Ennen messupäivää isäntä

- * osallistuu ainakin viimeiseen messukokoukseen kirkossa
- * tarkistaa suntion kanssa, että sakastin komeroissa on riittävästi kaikkia messussa tarvittavia tavikkeitä
- * pyytää itselleen parin ehtoollisaineita täydentämään ehtoollisen aikana

Ennen messun alkua isäntä

- * tulee kirkkoon klo 15
- * kattaa alttaripöydän: risti, Tuomas-ikoni, kukat, alttarikynttilät, ehtoollisvälineet (leipäasiat, viinikannut, leipälautaset, viinimaljat, kalkkiliina, valkoiset liinat), öljykupit, tuikkukynttilät ja Raamattu. Leipäasiat ja viinikannut täytetään kirkon suntion / vahtimestarin kanssa jo sakastissa
- * tarkistaa liturgin kanssa, miten alttarille asetetut tavarat on sijoitettu. (Muistin tueksi on kaavakuva, luettelo tarpeista ja ohjeet ehtoollisaineiden määrästä pikarikaapissa sakastissa)
- * osallistuu liturgin tukena ehtoollisavustajien ohjaushetkeen klo 17 ja huolehtii, että liturgi on ymmärtänyt alttaripöydän asiat, erityisesti alkoholittoman viinin ja gluteenittoman leivän, täydennyskäytännön eri pisteissä sekä öljyllä voitellun.
- * opastaa synnintunnustajia, tekstinlukijoita, saarnaajaa ja kolehtikohteen esittelijää mikrofonin käytössä. Kehota puhumaan hitaasti ja huolellisesti artikuloiden!
- * auttaa pikarilaatikoiden ja -levyjen esille otossa
- * esisyyttää tuikut (n. 20 kpl) lasikuppeihin tarjottimille (keittiössä). (Jätä tulitikut taskuun.)
- * vie kulkueessa kannettavat tavarat kappeliin ennen rukoushetkeä (luettelo pikarikaapissa)
- * opastaa ristin ja kynttilöiden kantajia
- * rukoushetken lopuksi järjestää kulkueen ja selittää alttarille kannettavien tavaroiden asettelun
- * selostaa loppukulkueen, lähtevien kättelyn ovilla ja tavaroiden palauttamisen pääeteisestä
- * vastaa kalustonhoitajan tehtävien toteutumisesta (kts. tehtävät jäljempänä), jos erillistä kalustonhoitajaa ei messussa ole.

Messussa isäntä

- * sytyttää kynttilät pääeteisessä ennen kulkueen liikkeellelähtöä
- * seuraa ja opastaa tavaroiden asettelua alttarille
- * siirtää lankamikkiä tarpeen mukaan, esim. synnintunnustajille alttarikaiteelle ja esirukoilijoille etupenkkiin ja seuraa muutenkin mikrofonien käyttöä.
- * on läsnä, kun kolehti tuodaan sakastiin ja suljetaan kolehtipusseihin sekä panee toisena (suntion/vahtimestarin lisäksi) nimensä mukaan menevään pankkisiirtolappuun.
- * yleensä toimii toisena ehtoollisaineiden täydentäjänä (kts. ohjeet jäljessä)

Messun jälkeen isäntä

- * on päävastuullinen siitä, että järjestelyt palautetaan ennalleen ja kaikki kirkossa jää hyvään järjestykseen.

KALUSTONHOITAJA

Kalustonhoitaja toimii isännän alaisena.

Kalustonhoitajan tehtävät ovat: 1) messussa käytettävien pikkupöytien kantaminen paikoilleen, 2) tuolien kantaminen kuorin takaosaan, 3) lukupulpetin siirtäminen, 4) messuopasteiden kiinnittäminen, 5) rippihuoneiden tarkistaminen, 6) messun jälkeen tarvikkeiden poistaminen paikoiltaan ja vieminen vakituisiin säilytyspaikkoihinsa.

Ennen messun alkua kalustonhoitaja

1. kantaa tarvittavat pöydät sakastin eteisestä ehtoollisenjakopisteisiin, pääovelle ja miksaajalle. Kaksi pöytää sijoitetaan kuorikorokkeen eteen rinnakkain käytävän sivuille, kaksi vasemmalle etupoikkikäytävälle peräkkäin, kaksi oikealle etupoikkikäytävälle peräkkäin ja kaksi pöytäparia keskikäytävän takaosaan sen molemmin puolin. Pääeteiseen kannetaan kaksi rinnakkain sijoitettavaa pöytää, jotka ovat laulukirjoja varten. Jos pöytiä riittää, yksi tai kaksi kannetaan sakastiin ehtoollispikareiden tiskausta varten. Myös miksaajalle kannetaan yksi pöytä. Sen paikka on alttarilta katsoen vasemmalla keskipoikkikäytävällä. (valmis viim. klo 16:30)
2. järjestää 12 tuolia alttaripöydän taakse kuorin takaseinän viereen ja laittaa niille laulukirjat ja käsiohjelmat. (valmis viim. klo 17)
3. siirtää lukupulpetin alttarilta katsoen etuoikealle.
4. asettaa opaskyltit paikoilleen. Gluteenittomasta ehtoollisleivästä ja alkoholittomasta viinistä kertova kyltti sijoitetaan lähelle orkesterin edessä poikkikäytävällä olevia ehtoollispöytiä. Rippihuoneisiin ohjaavat kyltit laitetaan kirkon eteläseinälle ja pohjoisseinälle. Pääeteisistä rippihuoneisiin johtaviin oviin kiinnitetään rippi-isä ja rippiäiti kyltit. Niihin kiinnitetään myös laput, joissa on rippipappien nimet. Rippihuoneiden portaikkoon avautuvien ovien ulkopinnalle kiinnitetään kyltit, jotka kertovat käynnissä olevasta ripistä, ja parvelle johtavien ovien

ulkopinnalle rippi-isä ja rippiäiti kyltit. Kyltit säilytetään rippihuoneen komerossa ja kiinnitetään maalarinteipillä, ei sinitarralla.

5. vie rippihuoneisiin kaksi tuolia urkuparvelta. Tarkistaa että pöydillä on Raamattu, virsikirja sekä muutama paperinenäliina. (valmis viim. klo 17) Siirtää messun jälkeen tuolit pois. Kalustonhoitaja avustaa mahdollisissa muissa kaluston siirroissa.

Messun jälkeen kalustonhoitaja huolehtii, että kaikki edellä mainitut kalusteet, esineet ja opastinkyltit tulevat takaisin säilytyspaikkoihinsa.

EHTOOLLISAINIEN TÄYDENTÄJÄT

Ehtoollisaineiden täydentäjät (mieluiten nainen ja mies), jotka toimivat isännän alaisuudessa, varmistavat leivän ja viinin riittämisen ehtoollisen jakopisteissä. Isäntä toimii yleensä toisena täydentäjänä.

Ennen messun alkua täydentäjät

- * tarkistavat, mitkä täydennysastiat viedään alkoholittomaan jakopisteeseen
- * varaavat itselleen albat suntuolta

Messun aikana täydentäjät

- * menevät sovittuna aikana sakastiin pukemaan albat ja odottamaan alttarin sivuovelle valmiina lähtemään liikkeelle
- * menevät alttaripöydän luo (tekevät ristinmerkin) ja ottavat kirkon takaosaan menevät täyttöastiat siten, että nainen kantaa leipärasiaa ja mies viinikannua
- * seuraavat takaosaan meneviä jakajapareja kävellen rinnakkain pääkäytävää heidän perässään ja jättävät astiat jakopaikalle tyhjälle pöydälle
- * palaavat alttarille ja vievät alkoholittoman jakopisteen täydennysastiat
- * palaavat alttarille ja ottavat kolmannet täydennysastiat ja seuraavat, milloin etuosan jakajien leipälautaset ja viinimaljat alkavat tyhjetä
- * kiertävät jakajien luona ja häiritsemättä ehtoollisen jakoa antavat täydennystä siten, että täydentäjä kaataa viiniä kannusta maljaan, mutta leivän ottaa jakaja itse täydentäjän avattua leipärasian kannen
- * vievät - kun täyttötarvetta ei enää ole - täyttöastiat takaisin alttaripöydälle ja siirtyvät kirkon takaosan jakopaikkaan (huom. kuorolaiset tulevat etuosan jakopisteisiin ehtoolliselle vielä kirkkokansan jälkeen.)
- * kun ehtoollisen jako takana loppuu, täydentäjät hakevat astiat ja vievät ne alttaripöydälle
- * noutavat alkoholittoman jakopisteen täydennysastiat alttaripöydälle ja siirtyvät alttarin sivuun odottamaan ehtoollisen päätössanoja.

MIKSAAJA

Miksaaja on tärkeä henkilö. Hänen vastuullaan on, että messussa sanottu ja laulettu kuuluu kaikkialle kirkossa. Tehtäväänsä varten hän tarvitsee messun kulusta liturgin laatiman yksityiskohtaisen messumonisteen.

Ennen messua miksaaja suorittaa tarvittavat vahvistinlaitteiden asennukset kirkossa ja kokeilee mikrofoneja soittajien ja laulajien kanssa sekä opastaa kaikkia mikrofoneja käyttäviä (liturgi, juontaja, saarnaaja, esirukousjohtaja, esirukousten rukoilijat, tekstinlukija, synnintunnustajat). Miksaajana messuissamme toimii Teemu Kauppinen 0400-908950.

EMÄNTÄ

Emäntä on kokenut tuomasmessulainen, joka tuntee hyvin kirkkotilan ja messuprosessin. Hän on ennen messua klo 16 alkaen kirkossa paikalla vapaana palvelemaan kaikenlaisissa tarpeissa, erityisesti uusia palveluihmisiä, jotka kokevat epävarmuutta tehtävässään tai muuten haluavat kysellä Tuomas-asioita. Nimilappu rinnassa auttaa kirkossa touhuavia löytämään jonkun, jolta voi kysyä.

Emännän erityistehtävänä on seurata laulukirjatilannetta ja huolehtia messu- ym. esitteistä, mikä merkitsee yhteistyötä tervetuloitovottajien kanssa. Heidän kanssaan on syytä käydä nämä asiat läpi aivan yksityiskohtaisesti.

- Laulukirjojen kohdalla on syytä muistuttaa, että jos kirjat tervetuloitilanteessa loppuvat, niitä on syytä mennä katsomaan muilta ovilta. Messun jälkeen kirjat huolehditaan laatikkoihinsa ja tasataan eri oville siten, että 2 laatikkoa tulee pääeteisen komeroon ja Pirkankadun ovelle pöydän alle sekä 1 laatikko puistonpuolen ovelle.
- Jaettavien messuesitteiden tärkeyttä tulisi korostaa niin, että ne tulevat aktiiviseen jakoon messun lopputilanteessa, samoin kuin kirjeet ja muu mahdollinen jaettava materiaali.

KRYPTASSA MESSUPÄIVÄNÄ

VÄLIPALATARJOILU

Monet ovat kirkossa pitkään valmistelemassa messua. Heille on tarjolla voileipää ja kahvia noin klo 16 alkaen. Tarjoilun järjestämisestä vastaa Inkeri Kaartinen.

LASTENHOITO

Kryptan takaosaan järjestetään ennen messun alkua paikka lastenhoitoa ja pyhäkoulua varten. Lasten kanssa toimii pyhäkoulunopettaja, lastenhojaaja ja Tuomasmessun vapaaehtoinen. Lastenhoidon järjestelyistä vastaa Kaija Jerkku.

TEEJATKOT

Messun jälkeen pannaan kryptassa tarjolle teetä ja korppua/pullaa. Tarjoilua järjestämään on pyydetty vuorollaan useita eri ihmisiä. Tehtävä odottaa koordinoijaa.

KULKUEEN JÄRJESTYS

Tekstinlukija	Krusifiksi
Synnintunnustajat	Isot alttarikynttilät
Esirukousjohtaja	Tekstinlukija
Rukousalttareiden rakentajat	Tuikkukynttilät tms.
Palveluryhmäläiset	- " -
ALBAPUKUISET	
Ehtoollisavustajat	- " -
Saarnaaja ja liturgi	Raamattu Ehtoollismalja ja lautanen

Kulkueessa voi olla mukana kaikki messutehtävissä palvelevat, jotka voivat silloin irrottautua tehtävästään. Järjestystä voi tarpeen vaatiessa muuttaa, mutta albaan pukeutuneet muodostavat mielellään oman ryhmänsä.

Kulkueessa voidaan toki kantaa muutakin alttarin pukemisessa tarvittavaa, kuten esim. kukkia. Eikä kaikilla tietenkään tarvitse olla mitään kannettavaa.

Loppukulkueeseen osallistuvat vain pääalttarilla palvelleet, jotka ovat valmiina kirkon etuosassa. Krusifiksi kulkee jälleen ensimmäisenä. Isoja alttarikynttilöitä kannetaan nyt viimeisenä. Tuikkukynttilät jäävät alttarille.